

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/23/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7120203048
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Maruščák
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7120203048.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Maruščáka a členov senátu JUDr. Frederiky Zozulákovvej a Mgr. Miloša Greguša v právnej veci navrhovateľky Mgr. F. B., nar. X.X.XXXX, bytom T. XXXX/XX, A., zastúpenej JUDr. Ingrid Kovalčukovou, advokátkou so sídlom Štúrova 22, Košice a manžela Ing. X. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXXX/XX, A., korešpondenčná adresa: K. XX/X, XXX XX G. nad K., zastúpeného JUDr. Milanom Kuzmom, advokátom so sídlom Floriánska 16, Košice, v konaní o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k mal. M., nar. XX.X.XXXX, zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, o odvolaní navrhovateľky a odvolaní manžela proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 13.7.2021 č.k. 11P/23/2020-400 takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutom IV. výroku o zákaze styku otca s maloletou.

II. Z r u š u j e rozsudok v napadnutom III. výroku o určení výživného pre maloletú M. a vec v tomto rozsahu vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice I ako súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol takto:

I. Manželstvo účastníkov Mgr. F. B. rod. F. a Ing. X. B. uzatvorené dňa XX.X.XXXX, zapísané v knihe manželstiev matričného úradu vo V. K., vo zväzku X, ročník XXXX, na strane XX, pod poradovým číslom X rozvádza.

II. Mal. M. B., nar. XX.X.XXXX zveruje do osobnej starostlivosti matky, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok.

III. Otec je povinný prispievať na výživu mal. M. B., nar. XX.X.XXXX výživným vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa podľa osobitného predpisu vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky a to od právoplatnosti o výroku o rozvode manželstva.

IV. Zakazuje otcovi stýkať sa s mal. M. B. ako aj kontaktovať maloletú písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou alebo inými prostriedkami.

V. Návrh na pozbavenie rodičovských práv zamietla.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Navrhovateľka (matka maloletej) podala v zákonnej lehote odvolanie proti III. výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd určil výživné na maloletú. Navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie zmenil a manžela (otca maloletej) zaviazal na výživné vo výške 400 Eur mesačne. Uviedla, že nesúhlasí s odôvodnením súdu prvej inštancie, že nakoľko otec spĺňa zákonom stanovené podmienky na priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci - a to stav materiálnej núdze, neostávala nič iné len zaviazat' otca na výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, neplnoleté dieťa. S uvedeným nesúhlasí, nakoľko Centrum právnej pomoci skúma pri posudzovaní stavu materiálnej núdze žiadateľa výlučne len jeho aktuálny faktický stav a žiadnym spôsobom nezohľadňuje princíp

potenciality príjmov žiadateľa, ktorý je v konaní o určenie výživného na maloleté dieťa zásadný. Pri tomto princípe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, teda príjmov, ktoré by potenciálne mohol mať vzhľadom na vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Pričom v zmysle § 62 ods. 5 Zákona o rodine je povinnosťou rodiča uprednostniť v akejkolvek životnej situácii výdavky na svoje dieťa pred ostatnými výdavkami. Namietala, že z veľkého množstva listinných dôkazov vo vzťahu k zdravotnému stavu otca vyplýva, že otec je naďalej práceneschopný, bez akéhokoľvek príjmu, nepoberá žiadne sociálne, ani štátne dávky. Súd prvej inštancie síce zistil faktický stav príjmov a majetkových pomerov otca, avšak opomenul vysporiadať sa s preukázanými skutočnosťami, podľa ktorých jeho zdravotný stav, resp. jeho zdravotné problémy, nie sú takého charakteru, ktoré by mu objektívne znemožňovali pracovať. Zníženie pracovnej schopnosti otca je len v rozsahu 20 - 33 %, pričom dôvodom tohto zníženia je diagnóza anankastická porucha osobnosti. Z rozhodnutia generálneho riaditeľa zo dňa 29.3.2021 vyplýva opakované komplexné posúdenie celkového zdravotného stavu otca posudkovými lekármi, a to ako z hľadiska fyzického, tak aj jeho duševného zdravia, vrátane posúdenia možného vplyvu všetkých jeho najrôznejších diagnóz a lekárskeho zákroku, ktorým sa v minulosti otec podrobil, na zníženie jeho pracovných schopností. V zásade sa jedná o zosumarizovanie a analýzu všetkých lekárskeho potvrdení a správ, ktoré otec predložil súdu do konania. Tento dôkaz podľa názoru matky plnohodnotne nahrádza aj prípadné znalecké dokazovanie vo vzťahu k posúdeniu kritéria potenciality príjmov na strane otca v kontexte jeho zdravotného stavu v súvislosti s určovaním výšky výživného na maloletú M., keď je zrejmé, že objektívne posúdenie tak obrovského množstva zdravotnej dokumentácie vyžaduje komplexné odborné znalosti. Bez ohľadu na závery o zdravotnom stave otca, z odôvodnenia rozsudku sa javí, že pre súd prvej inštancie napokon ani neboli zásadného významu, keď za rozhodujúce súd považoval priznanie bezplatnej právnej pomoci otcovi ako osobe v materiálnej núdzi, v dôsledku čoho dospel k záveru, že už nemá inú možnosť ako určiť minimálne výživné. Napriek tomu súd prvej inštancie mohol a mal zaujať jednoznačnejšie stanovisko k okolnostiam zdravotného stavu otca a jeho vplyvu na možnosti zabezpečovania si pravidelných príjmov, od ktorých sa odvíja stanovenie primeraného výživného na maloleté dieťa, a to osobitne aj s ohľadom na vyjadrenie otca, na pojednávaní dňa 15.12.2020 keď uviedol, že ak by nemal zdravotné problémy, vedel by zarábať aj 3.000 Eur mesačne, z čoho by aj pri negarantovanom mesačnom príjme prispieval na výživu detí sumou 1.000 Eur. V ďalšom poukázala na to, že na základe klinického obrazu a dlhodobého pozorovania psychiatrom bol duševný stav otca uzavretý so záverom anankastická porucha osobnosti a somatoformná (neurotická) porucha. Zo stanovísk posudkových lekárov, ktoré boli podkladom pre rozhodovanie Sociálnej poisťovne o (ne)priznaní invalidity otca, vyplynulo, že otec preukázane netrpí žiadnym takým ochorením, ktoré by mu objektívne bránilo podnikáť, či zamestnať sa, z ktorých príjmov by mohol riadne prispievať na výživu svojej maloletej dcéry. Preto argumenty otca uvádzané aj na pojednávaní dňa 15.12.2021 nemajú objektívny základ a zjavne sú len dôsledkom jeho somatomorfnej poruchy osobnosti. Ak aj bola u otca zistená anankastická porucha osobnosti, tak vo vzťahu k tomuto zisteniu je nutné tiež zohľadniť, že podstata tohto obmedzenia otca spočíva predovšetkým v jeho povahe s akou sa narodil a vo výchove, keďže táto porucha je daná súborom osobnostných rysov, názorov, neprispôsobivým chovaním, ktoré sú nepríjemné a podieľajú sa na narúšaní bežného fungovania človeka. Neliečiteľnosť otcovej poruchy osobnosti je daná tým, že neexistujú žiadne tabletky na spoľahlivosť, citlivosť, zdvorilosť, skromnosť, či aroganciu, lenivosť, autoritárstvo, povrchnosť, chamtivosť, závisť a pod. Sú to ľudské vlastnosti, ktoré je možné korigovať len systematickým úsilím o zmenu, pričom ak na strane otca zjavne celkom absentuje akákoľvek sebareflexia a uvedomenie si vlastných negatívnych stránok svojej osobnosti, zrejme ani v blízkej budúcnosti nemožno očakávať zlepšenie jeho duševného stavu. V tejto súvislosti nemožno tiež nezohľadniť ani fakt, že voči otcovi je vedené trestné konanie pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208/1a, b, 3d/ Trestného zákona, pričom obrana otca pred hrozbou bezpodmienečného trestu odňatia slobody na 7 až 15 rokov spočíva práve v tom, že trpí duševnou poruchou. Anankastickú poruchu pri tom otec nenadobudol len nedávno (rozhodne nie v roku 2017), ale žije s ňou podľa všetkého už od detstva, keďže predpokladanými príčinami vzniku sú biologické vplyvy (dedičnosť) a tvrdá, kontrolujúca výchova založená na rigidných pravidlách, preto ani zistená anankastická porucha osobnosti na strane otca, t.j. jeho osobnostné vlastnosti a kvality nemôžu byť dôvodom na to, aby bola fakticky celá starostlivosť o materiálne potreby maloletej M. výlučne na pleciach matky, len preto, že tá dokáže fungovať v pracovnom kolektíve, nemá arogantnú povahu a dokáže primeraným spôsobom korigovať svoje správanie. Vo vzťahu k anankastickej poruche osobnosti sa pri tom nejedná o stav, ktorý si osoba

nevedomuje a nie je schopná svoje konanie ovládať. Zároveň nie je tiež bez významu ani samotná profesia otca, ktorý ako softwarový inžinier (programátor) môže pracovať aj z domu, čím minimalizuje aj možný handicap svojej ťažkej povahy vo vzťahu k interakciám s kolegami a práve jeho profesia vykonávaná navyše formou podnikania patrí medzi veľmi lukratívne, vyhľadávané a nadštandardne platené. Otec môže plnohodnotne pracovať aj z domu aj pre zahraničné firmy v rámci celého sveta. Taktiež poukázala na výšku platu programátora na Slovensku, ktorý sa pohybuje v sumách od 2.500 - 2.800 Eur, teda žiaden programátor, ktorý chce pracovať, nemôže byť za súčasného stavu dopytu tejto práce nezamestnaný, pričom s ohľadom na vek otca, nadpriemerné intelektuálne schopnosti, jazykové znalosti (anglický, nemecký, maďarský), a tiež jeho doterajšie pracovné skúsenosti, aj s prácou v zahraničí (v Rakúsku), nie je daný žiaden skutočne objektívny dôvod na to, aby nemohol zarábať minimálne 3.000 Eur, ktorú sumu aj sám uvádzal. Zdôraznila, že otec nemá problém investovať všetky svoje úspory do nadštandardnej zdravotnej starostlivosti v súkromných zdravotníckych zariadeniach, čo podľa nej vyplýva z výpovede otca, aj z predložených lekárskejších správ. Rovnako otec podľa matky má platiť advokátke, ktorá ho zastupuje v trestnej veci údajne až 2.000 Eur, pričom ak je osobou v materiálnej núdzi, mohol požiadať o ustanovenie obhajcu zo strany súdu. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti výživného na maloletú nevychádza z objektívnej nemožnosti realizácie subjektívnych schopností otca na aktuálnom trhu práce, a preto nie je v záujme maloletej. Nemožno preto súhlasiť s takou úvahou súdu, že len skutočnosť, že otec preukázane dlhé roky nepracuje, v dôsledku čoho nemá príjmy, zbavuje sa tým povinnosti plnenia vyživovacej povinnosti voči svojej 15-ročnej dcére, hoci z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že ak by súd vzal na zreteľ princíp potenciality, nemohol by dospieť k nižšej sume výživného ako 400 Eur mesačne, a to aj s ohľadom na vyjadrenie samotného otca o jeho profesijných možnostiach a s ohľadom na vyživovaciu povinnosť aj voči plnoletému synovi, ktorý si uplatnil tento nárok v samostatnom konaní.

3. Manžel (otec maloletej) podal odvolanie proti IV. výroku rozsudku, ktorým bol zakázaný styk s maloletou, ako aj kontaktovať maloletú. Odvolanie podal z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. e), písm. f), a písm. h) CSP s nasledovným odôvodnením, že konajúci súd mu zakázal stýkať sa s maloletou, ako aj ju kontaktovať písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou alebo inými prostriedkami s poukazom na psychologickú diagnostiku maloletej, s poukazom na psychiatrický posudok odporcu z trestného konania, ako aj na tú skutočnosť, že maloletá je vo veku 15- rokov, kedy vie svoj názor formulovať a vie ho jednoznačne vyjadriť. Podľa otca súd môže zakázať styk rodiča s maloletým dieťaťom len v najkrajnejších prípadoch, keď zistí, že stykom rodiča a dieťaťa sa do tej miery narušuje výchova dieťaťa, že to ohrozuje jeho zdravotný stav alebo jeho mravný vývoj. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia však nevyplýva, konkrétne z akého dôvodu ho súd považuje za hrozbu pre maloletú. Samotná argumentácia súdu, že stretávanie otca s maloletým dieťaťom nie je v jej záujme je absolútne nedostatočná pre taký závažný zásah do rodičovských práv odporcu, ktorý môže mať trvalé a nenapraviteľné následky na vzájomný vzťah otca s dcérou. Namietal, že je zrejmé, že zlé vzťahy medzi ním a matkou maloletej mali nesporne negatívny vplyv na psychický vývoj a emočnú stabilitu maloletej, avšak odporca aj na tomto mieste opätovne, poukazuje na to, že so svojou dcérou mal štandardný a vždy korektný vzťah a prípadné nezhody medzi nimi nikdy nenabrali takú mieru alebo intenzitu, kedy by bolo možné hovoriť o psychickom týraní. Je potrebné dôsledne skúmať a rozlišovať, či akékoľvek prípadné negatívne prejavy odporcu, alebo prípadné nezhody, boli medzi navrhovateľkou a odporcom alebo medzi odporcom a maloletou. Skutočnosť, že vzťahy medzi rodičmi maloletej boli narušené, nemôže byť relevantným dôvodom, pre ktoré by .otcovi mali obmedziť jeho rodičovské práva. Poukázal na to, že nedostal odpoveď na otázku, z akého dôvodu ho maloletá odmieta, aké konkrétne jeho správanie voči nej pociťovala alebo pociťuje ako také, kvôli ktorému trpela a ktoré jej malo dlhodobo spôsobovať psychické príkorie, a kvôli ktorým sa už s otcom nechce stretávať. Pre zodpovedanie uvedených otázok otec navrhol výsluch maloletej, avšak súd maloletej nepoložil žiadnu otázku, teda v podstate maloletú nevyočul s poukazom na psychické rozpoloženie maloletej a to napriek tomu, že maloletá uviedla, že sa cíti lepšie a je vo väčšej pohode. Otázky boli formulované veľmi citlivo, neboli takého charakteru, že by mali maloletú akýmkoľvek spôsobom rozrušiť, a preto otec nevidí žiaden dôvod, prečo tieto otázky nemohli byť maloletej položené. Pokiaľ by súd maloletú vypočul a položil otázky ním navrhnuté, zistil by, že nikdy maloletú neudrel, riadne sa o maloletú staral, učil sa s ňou, naučil ju bicyklovať, plávať, chodil s ňou na ihrisko, do útulku k psíkom, do kina, chodili spolu na sánkovačku, lyžovačku, na dovolenky, zistil by, že mali dobrý vzťah, maloletú nikdy nezobral na žiadne vyšetrenie proti jej vôli, že maloletá nechcela, aby sa rozvádzali a hlavne by zistil, že nikdy jej nič zlé neurobil. Je nesporné, že žiadna matka by nedopustila, aby bolo jej dieťaťu spôsobované psychické príkorie a pokiaľ by tomu tak bolo v danom prípade, je zrejmé, že by navrhovateľka v prvom rade požiadala neodkladným opatrením zákaz styku, aby tak ochránila maloletú. Navrhovateľka však najprv požiadala o

rozvod a v rámci úpravy rodičovských práv súdu navrhla styk maloletej s otcom neupravovať. Až neskôr navrhla súdu rozhodnúť o zákaze styku, čo však samo osebe značne spochybňuje jej argumentáciu o akútnosti a dôvodnosti takéhoto rozhodnutia. Vytkol zásadné pochybenie konajúceho súdu spočívajúce v tom, že v predmetnej veci rozhodol výlučne na základe dôkazov predložených navrhovateľkou a ex offo nevykonala žiadne dokazovanie, ktoré by mohlo bližšie objasniť skutočnosti nevyhnutné pre riadne zistenie skutkového stavu. Aj samotný výsluch maloletej bol realizovaný výlučne z dôvodu, že to navrhol otec, následkom čoho bol samozrejme útok zo strany navrhovateľky, že pokračuje v týraní maloletej. Od počiatku sa dožaduje len toho, aby bol riadne zistený skutkový stav, pretože je presvedčený o tom, že nie sú dané dôvody pre zákaz styku, maloletú má rád a nikdy by jej neublížil. Je len minimálnym právom účastníka konania, aby sa dokazovanie vykonalo aspoň v bežnom rozsahu a teda pokiaľ súd zvažuje tak závažný zásah do rodičovských práv, aby najprv znaleckým skúmaním zistil vzájomný vzťah maloletej k rodičom a citovú väzbu medzi nimi, posúdil v akom rozsahu bude styk rodiča, ktorému nebude dieťa zverené do osobnej starostlivosti, v samotnom záujme maloletej vzhľadom na jej vek a ďalší zdravý vývoj s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, posúdil nakoľko je postoj maloletej ovplyvnený pôsobením matky. Súd oprel svoje rozhodnutie aj s poukazom na znalecký posudok č. 199/2020, z ktorého vyplýva, že u otca bola zistená zmiešaná porucha osobnosti, pričom ide o trvalú negatívnu povahovú odchýlku, o abnormálne štruktúrovanú osobnosť, u ktorej sú výrazné rysy nezdržanlivosti, impulzivita s veľmi nízkou toleranciou k frustrácii, pričom ide o trvalo negatívnu povahovú osobnostnú odchýlku, ktorú nie je možné ovplyvniť ani zmeniť medicínskymi prostriedkami, preto nie je indikované nariadenie žiadnej formy ochranného psychiatrického liečenia. Jeho občasné nepríjemné správanie bolo dôsledkom duševnej choroby, ktorou trpí, ktorá bola jednoznačne diagnostikovaná a v dôsledku tejto choroby má odporca nutkavú potrebu kontrolovania, je emočne labilný, zamerá sa na svoj zdravotný stav a zdravotný stav svojej rodiny. Dôvodom konfliktov medzi ním a navrhovateľkou bola snaha maloletú chrániť, chcel dôkladne poznať zdravotný stav maloletej, aby sa včas zistili závažné ochorenia, na ktoré má maloletá predispozíciu. Dbal, aby maloletá nepozerala dlho televízor, aby neprichádzala do kontaktu s alergénmi; aby sa stravovala zdravo a pod. Tieto prejavy však nemožno považovať za také, ktoré by maloletú ohrozovali, ale práve naopak. Otec tiež uviedol, že pravidelne absolvuje psychoterapeutické sedenia u MUDr. A. v Q. nad B.. Tiež uviedol, že na Slovensku sa žiaden psychiater nešpecializuje anankastickú poruchu osobnosti. Ambulantná psychiatrická MUDr. X. odporučila absolvovať liečbu v X. u MUDr. X., avšak takúto liečbu zdravotná poisťovňa nehradí a on nemá finančné prostriedky, aby si liečbu sám hradil. Z uvedeného je zrejmé, že robí všetko, čo je v jeho silách, aby s maloletou mohol nadviazať kontakt, pričom vyjadrenie súdu v tomto smere je účelové a navyše nepravdivé. Spochybnil záver súdu, že neprejavil žiadnu empatiu vo vzťahu k citovému rozpoloženiu maloletej. On nevie aké má maloletá citové rozpoloženie, nakoľko nebolo mu umožnené ani len vypočuť si nahrávku z výsluchu, z ktorého by bolo možné aspoň vycítiť, v akom citovom rozpoložení sa maloletá nachádza. Má za to, že k zákazu styku rodiča s dieťaťom by mal súd pristúpiť len v tých najkrajnejších prípadoch a vždy by mali byť najprv využité všetky miernejšie prostriedky v záujme sanovania vzťahov medzi maloletou a otcom. Preto sa javí ako optimálne v záujme umožnenia napravenia vzťahov medzi otcom a maloletou, umožniť stretnutia za prítomnosti neutrálnej osoby a to psychológa úradu práce alebo sociálneho pracovníka úradu práce, aby sa postupne odstránili prejavy nedôvery maloletej k otcovi, ktorá je podľa názoru odporcu výrazne ovplyvnená prežívaním matky. S poukazom na uvedené je toho názoru, že konajúci súd pochybil, keď nevykonala dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, na základe vykonaných dôkazov súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, napadnuté rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím je daný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. e), písm. f) a písm. h) CSP. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol, aby odvolací súd IV. výrok rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 13. júla 2021 sp.zn. 11P/23/2020 zmenil tak, že otec maloletej je oprávnený stretávať sa s maloletou každý páry týždeň v roku vo štvrtok od 14.00 hod. do 15.00 hod. na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach za prítomnosti pracovníka Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Košiciach, alternatívne navrhujem napadnutý výrok rozsudku zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie rozhodnutie.

4. Kolíznym opatrovník ustanovený v konaní, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, vo vyjadrení k odvolaniam uviedol, že súhlasí s výrokmi I., II., IV. a V. rozsudku Okresného súdu Košice I. V otázke výšky vyživovacej povinnosti otca na maloletú, má kolízny opatrovník za to, že rozhodujúci je príjem, ktorý by rodič mohol reálne dosahovať a nie príjem, ktorý aktuálne fakticky dosahuje. Poukázal aj na skutočnosť, že Sociálna poisťovňa opakovane neposúdila zdravotný stav otca ako dôvodný pre uznanie invalidného dôchodku, nakoľko zdravotné problémy nie sú takého charakteru, ktoré by otcovi objektívne znemožňovali pracovať. K otázke styku kolízny opatrovník má rovnaké stanovisko ako súd prvej inštancie. Kolízny opatrovník poukázal na vyjadrenia maloletej. Rozhodnutie súdu je podľa

kolízneho opatrovníka v najlepšom záujme maloletej pre zabezpečenie predchádzania vzniku krízových situácií v rodine, prehlbovania porúch psychického a fyzického vývinu maloletej, ktoré môže spôsobiť poníženie a môže neprimerane zasiahnuť do ľudskej dôstojnosti maloletej. Vzhľadom na situáciu a prebiehajúce konania na okresnom súde voči osobe otca kolízny opatrovník považuje rozhodnutie za správne a otec môže s odstupom času podať nový návrh ohľadne styku s maloletou.

5. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky proti II. výroku rozsudku o výživnom uviedol, že podstata princípu potenciality nie je v jeho prípade aplikovateľná a ani zákonne prípustná. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že trpí duševnou poruchou, pričom ide o objektívnu okolnosť. Rovnako bolo preukázané, že je dlhodobo nezamestnaným. Jeho pracovná neschopnosť nie je len akýmsi rozmarom, či pohodlím. Aktuálne je po operácii hrdla- druhej v poradí, pričom žiaden lekár by ho neoperoval, ak by na to nebol relevantný medicínsky dôvod. Otec zdôraznil, že je objektívne preukázané, že pracovať nemôže, preto jeho zárobkové možnosti mu neumožňujú platiť vyššie výživné, než to, ktoré určil súd. Matka mu v odvolaní vyčíta aj zastupovanie advokátom v trestnom konaní s poukazom na povinnú obhajobu, k čomu otec uvádza, že nejde o povinnú obhajobu a v prípade ak chce preukázať svoju nevinu, je nútený mať kvalifikované právne zastúpenie. Otec má za to, že princíp potenciality príjmov je v jeho prípade neakceptovateľný, a to z dôvodu objektívnej nemožnosti dosahovať vyšší príjem zo zdravotných dôvodov.

6. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca proti IV. výroku rozsudku uviedla, že otec súdu prvej inštancie vyčíta, že zasiahol do jeho rodičovských práv bez toho, aby vykonal dokazovanie, nepáči sa mu, že nenariadil znalecké dokazovanie a pri rozhodovaní vychádzal len z dôkazov predložených matkou, že neodôvodnil z akého dôvodu je hrozbou pre maloletú, vyčíta súdu, že nedostal odpoveď na jeho otázku, z akého dôvodu ho maloletá odmieta. Uviedla, že súd dotknutý výrok rozhodnutia dôkladne odôvodnil a objasnil aj to, z akého dôvodu nevyhovel jej návrhu na pozbavenie otca rodičovských práv, keď vo vzťahu k trestnému stíhaniu otca pre trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby zohľadnil voči osobe otca prezumpciu nevinu. Avšak samotná skutočnosť, že otec doposiaľ nebol právoplatne uznaný vinným z tohto trestného činu, nie je dôkazom toho, že otec sa nedopustil voči maloletej konania, o ktorom maloletá opakovane v trestnom konaní vypovedala. Nebol dôvod spochybňovať tieto výpovede maloletej a nezohľadniť ich aj v tomto konaní, a to aj s ohľadom na jej osobnostný profil zistený znalcami v trestnom konaní. Obdobne matka poukázala aj na to, že ani u nej znalci nezistili také osobnostné črty, že by mohla maloletú proti otcovi manipulovať. Pričom naopak u otca znalec konštatoval vysoké lži skóre, ide o agresívno-dominantný typ osobnosti, so sklonomi k lživosti, skresľovaniu skutočností, s tendenciou vnímať a interpretovať fakty vo svoj prospech. Otec bez akéhokoľvek ohľadu na psychiku maloletej, trvá na tom, aby sa maloletá opakovane podrobila ďalšiemu znaleckému skúmaniu a výsluchom, ktoré výsluchy by boli ďalším zaťažovaním maloletej, ktorej organizmus sa aktuálne snaží regenerovať psychické traumy a roky otcom spôsobované duševné príkoria. Uvedeným správaním otca je preukázaná dôvodnosť záveru, ku ktorému došiel súd prvej inštancie, že otec nie je schopný akejkoľvek empatie vo vzťahu k citovému rozpoloženiu maloletej. Nemožno mať pochybnosti o tom, že súd postupoval v súlade so zákonom a citovanými zásadami Civilného mimosporového konania, ktorého účastníkom je maloleté dieťa, keď návrh otca na vykonávanie ďalšieho znaleckého dokazovania zamietol a pri rozhodovaní vychádzal zo znaleckých posudkov vypracovaných v trestnom konaní a vyjadrení samotnej maloletej v konaní. Je zrejmé, že súd medzi vlastným vyjadrením maloletej a závermi znalcov z trestného konania nezaznamenal žiaden rozpor, pre ktorý by bolo dôvodné uvažovať o možnej pravdivosti tvrdení otca o tom, že maloletá je matkou manipulovaná, či dokonca prijať záver, podľa ktorého by nemal byť súdny zákaz styku otca s maloletou dcérou v záujme maloletej, ale v záujme matky. Samotná skutočnosť, že znalecké posudky vypracované v trestnom konaní z dôvodu hospodárnosti konania predložila súdu matka nie je spôsobilá spochybňovať relevanciu tam uvedených záverov znalcov, keď matka mohla postupovať aj tak, že by súdu navrhla znalecké posudky z trestného konania zabezpečiť. Poukázala na to, že je len ťažko si predstaviť, aby skutočne úprimne milujúci rodič mohol byť schopný, hoci aj v rámci hádky s druhým rodičom, v prítomnosti maloletých detí vyhrážať sa podpálením bytu, prípadne v celkom pokojnej atmosfére navrhnuť svojej dcére: „či by nebolo lepšie morča hodiť do vedra s vodou a udusiť ho“, resp. vulgárne prejavy vo vzťahu k dcére M.. Z obsahu odvolania je zrejmé, že otec celú situáciu v rodine bagatelizuje na bežné nezhody manželov, ktoré sa však nijako nedotýkajú detí a celkom popiera fakt, že celú rodinu (vrátane detí) dlhé roky psychicky týral. Navyše matka tiež podotkla, že trestné stíhanie bolo začaté na podklade trestného oznámenie, ktoré podal otec na matku, tvrdiac, že matka týra jeho aj detí. Z oznamovateľa sa stal obvinený potom, ako počas vypočutia matky a detí boli psychologom spozorované symptómy týraných osôb. Následne

bolo vykonané riadne znalecké skúmanie, ktoré opakovane potvrdilo týranie matky a deti ich otcom, ktoré bolo diagnostikované spätne po dobu niekoľkých rokov. Samotná skutočnosť, že otec doposiaľ nebol súdom uznaný vinným neznamená, že jeho konanie a správanie sa k maloletej M. nie je takým konaním, pre ktoré by bolo dôvodné prijať záver, že nie je v záujme maloletej, aby bola nútená k stretávaniu sa s otcom, a to dokonca ešte aj vykonateľným súdnym rozhodnutím, zvlášť ak sa ona sama a s ohľadom na všetky okolnosti jednoznačne vyjadrila, že nemá na stretávaní sa s otcom záujem, že sa otca bojí, že aktuálny stav (bez otca agresora) pomáha maloletej psychicky sa stabilizovať, ktorý stav maloletá žiadala zachovať. Poukázala aj na to, že otec sa pokúša zbaviť zodpovednosti za svoje konanie, ktoré bolo znalcami označené ako dlhodobé týranie aj maloletej M., tvrdením duševnej poruchy, anankastickej poruchy osobnosti. Avšak to nie je porucha v dôsledku ktorej by nebol schopný rozpoznať nebezpečenstvo a následky svojho konania. To, že v návrhu nežiadala upraviť styk s otcom, odôvodnila matka tým, že v tom čase netušila, že je vlastne obeťou trestnej činnosti otca. Keď súdny znalci dospeli k jednoznačným záverom o týraní, matka vedomá si tejto skutočnosti už nemohla ponechať otcovi možnosť stýkať sa s maloletou kedy by si zmyslel, a to jedine z dôvodu potreby jej ochrany, ktorú si želala aj maloletá. Faktom totiž je, že potom ako bol otec zadržaný a súd rozhodoval o jeho väzbe, chybou zrejme prokurátora sa do obmedzení, ktoré ukladal súd otcovi potom ako prijal záruku a prepúšťal ho na slobodu, nedostali tam uvedené zákazy a obmedzenia aj vo vzťahu k maloletej. Podľa uznesenia trestného súdu sa tieto vzťahovali len k matke a plnoletému synovi T.. Nemožno mať však najmenšie pochybnosti o tom, že ochrana pred prípadným pokračovaním v trestnej činnosti zo strany otca, či jeho snahe ovplyvňovať výpovede poškodených, že by táto ochrana nemala patriť aj maloletej. Matka nebola účastníkom rozhodovania trestného súdu o väzbe otca a o obsahu uznesenia sa dozvedela až od vyšetrovateľky. Prokurátor síce tvrdil, že pojmom „poškodení“ je potrebné rozumieť aj maloletú, avšak faktom je, že jej meno sa v uznesení neuvádza. Z tohto dôvodu musela podať návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré civilný súd aj nariadil. Dosiahnuť takúto ochranu maloletej v trestnom konaní aktuálne už nie je možné, keďže o obmedzení, resp. o povinnostiach obvineného je možné rozhodovať len v rámci konania o väzbe, ktoré však bolo právoplatne skončené.

7. Otec v rámci doplnenia odvolania predložil súdu prepúšťaciu správu z jeho hospitalizácie na Psychiatrickej klinike, pracovisko Rastislavova 43, Košice, od 11.10.2021 do 19.10.2021, s diagnózou: anankastická porucha osobnosti, porucha s bludmi, ako aj komplexný manažment pacienta s trvalými poruchami s bludmi vydaný Ministerstvom zdravotníctva SR ako štandardný postup. V doplnení odvolania uviedol, že chce informovať súd, že mu bola diagnostikovaná závažná psychiatrická diagnóza F22- porucha s bludmi. Jeho správanie voči rodine a blízkym vysvetľuje a ospravedlňuje predmetné diagnostikované psychologické ochorenie. Súd preto o jeho zákaze styku s dcérou rozhodol na základe nesprávnych záverov znaleckého posudku č. 199/2020, podľa ktorého bola u neho zistená porucha osobnosti. V dôsledku svojej choroby prišiel o rodinu, priateľov, úspory a majetok. Preto neexistuje jediný dôvod, prečo by nemohol vidieť svoje dieťa, aj keď len pod dohľadom inej osoby. Navrhol zmeniť rozsudok a styk s maloletou upraviť každý páry týždeň v roku vo štvrtok od 14.00 hod. do 15.00 hod. na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach za prítomnosti pracovníka úradu, alternatívne napadnutý výrok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

8. Matka k doplneniu odvolania otcom uviedla, že z listinných dôkazov predložených otcom vyplýva, že bol hospitalizovaný na vlastnú žiadosť. V čase hospitalizácie užíval Diritin Plus (liek na vysoký krvný tlak), Kreon (liek na trávenie) a Quetiapine Accord (antidepresívum). Z prepúšťacej správy podľa matky vyplýva, že otec uviedol, že vedie spor so Sociálnou poisťovňou, ktorý sa prelína so sporom s manželkou. Z celej anamnézy však nevyplýva, že je proti otcovi vedené trestné stíhanie pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby, takže matka má za to, že otec túto informáciu účelovo psychiatrom zatajil. Trestná sadzba, ktorá hrozí otcovi v prípade dokázania viny je 7-15 rokov odňatia slobody, keďže otec si je vedomý možného odsúdenia a jedinou možnosťou, ako sa vyhnúť následkom jeho protiprávneho konania je deklarovat takú trvalú duševnú poruchu, ktorá by ho trestnoprávnej zodpovednosti zbavila. Uviedla, že začiatkom roku 2020 pre správanie sa otca, ktorý ju aj deti roky psychicky týral opustila s deťmi spoločnú domácnosť a odsťahovala sa k matke. Reakciou otca bolo podanie trestného oznámenia, v ktorom ju obvinil z týrania. Pričom pri vyšetrovaní vyšetrovateľ zistil, že známky týrania vykazujú práve matka a deti. Z otca ako údajnej obeť sa stala osoba obžalovaná. Podľa záverov z vyšetrení na psychiatrickej klinike boli u neho konštatované hypochondrické bludné obsahy týkajúce sa vlastného zdravia, ako aj zdravia príbuzných. Tieto závery však považuje matka za hrubo skreslené, keďže psychiatri nedisponovali podstatnými informáciami o skutočne vážnych problémov otca v súvislosti s jeho trestným stíhaním, ktoré obavy z trestu odňatia slobody na najmenej 7 rokov sú pôvodcami mnohých jeho symptómov. O zrejmej účelovosti hospitalizácie otca svedčí aj to, že lekári uvažovali o nastavení otca na neuroleptickú liečbu (zameranú na upokojenie), a to v

terapeutickej dávke, tento postup liečby však otec odmietol z dôvodu, že mu spôsobuje útlm, preto bol terapeutický ponechaný na Qetiapine (antidepresívum) v dávke len 25mg na večer. Pričom podľa príbalového letáka je štandardná celková denná dávka lieku počas prvých 4 dní: 50mg, s postupným zvyšovaním. Odporúčaná denná dávka je 300mg, pričom individuálni pacienti môžu mať úžitok z dávky 600 mg. denne. Pri obavách o toleranciu lieku je minimum 200mg. denne. Preto je zrejme, že otcovi určená dávka 25 mg denne predstavuje len 12,5 % odporúčanej minimálnej dennej dávky. Ide o symbolické užívanie lieku, ktorý zrejme žiadnym spôsobom nemôže významnejšie prispieť k liečbe ocom udávaných psychických problémov. Zároveň zdôraznila, že pri tak závažnej diagnóze, akú o sebe otec tvrdí, je namieste ňou argumentovať nielen pri riešení otázky výživného, ale je to o dôvod viac pre zamietnutie jeho odvolania z dôvodu preukázaného nebezpečného správania sa údajne ťažko duševne chorého otca.

9. Otec v odvolacej duplike k vyjadreniu matky uviedol, že vyjadrenie matky vníma ako popieranie princípu prezumpcie neviny s tým, že vo svojom vyjadrení sa snaží súd zavádzať, že ju aj s deťmi týral a žiaden iný výsledok trestného konania nepripúšťa. Matka prevažnú časť svojho vyjadrenia založila na existencii znaleckého posudku a záveroch znalkyne PhDr. K.. Z ktorých záverov vyplýva, že "neboli u nej zistené také osobnostné črty, ktoré by odôvodňovali úvahu o tom, že by matka mohla maloletú proti otcovi manipulovať. Osobnostne ide u nej o neurostabilnú štruktúru, introvertnú osobnosť bez tendencie sociálnej žiadučnosti...". Poukázal na to, že znalkyňa PhDr. K. bola dňom 12.03.2021 vyčiarknutá zo zoznamu znalcov pričom existujú dôvodné, verejne dostupné, pochybnosti o objektívnosti znaleckých posudkov tejto znalkyne, preto má za to, že závery PhDr. K. nie sú v konaní objektívne, a preto opakovane žiadal vyšetriť duševný stav matky. Pokiaľ mal finančné prostriedky, staral sa o morča, no neskôr im chcel nájsť iný vhodný domov, ale rozhodne im nechcel ublížiť. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka týkajúceho sa výšky výživného otec uviedol, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne o nepriznaní invalidného dôchodku je podrobené súdnemu prieskumu v správnom súdnictve. Jeho príjem sa zhoduje so schopnosťou zárobku, a teda je nulový.

10. V ďalšom jeho vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že o jeho hospitalizáciu na psychiatrickej klinike žiadala jeho ambulantná psychiatrická na základe zhoršenia jeho stavu. Lekári boli informovaní o jeho zdravotnom stave a potrebe nastavenia liečby. Predložil im aj podstatnú dokumentáciu o jeho súdnych sporoch, aj o zdravotnom stave za posledné roky, asi 10 cm hrubý spis A4 formátu. Úvahy matky o jeho hospitalizácii, záverečnej správe z hospitalizácií, o dávkovaní jeho liekov považuje za nekompetentné a špekulatívne a lekári si preštudovali kópie lekárskeho nálezov, operácií, rehabilitačných či ATB infekčných liečení, neliečených poškodení chrbtice a ramena, poruchy spánku, poruchy srdcového rytmu, poruchy vedomia, jeho alergie na lieky a potraviny. Na klinike dostával špeciálnu diétu bez lepku a mlieka. Psychiatrickú diagnózu Hypochonder nemal nikdy určenú, napriek tomu, že to matka nepravdivo zdôrazňuje vo všetkých prebiehajúcich súdnych sporoch. Má však diagnózu - Somatoformná porucha polymorfná ťažká. Ďalej podľa alergológa je jeho NCGI neceliacká gluténová intolerancia veľmi zriedkavá. Otec tiež predložil správu z ORL od MUDr. O. zo dňa 13.9.2021 na preukázanie jeho ďalších zdravotných problémov. Otec poukázal aj na to, že v trestnej veci sp.zn: 8T/37/2020 bol rozhodnutím súdu zo dňa 8.12.2021 pribratý súdny znalec- psychiater Doc. MUDr. L., PhD. Otec má za to, že je obžalovaný na základe povrchného a nepravdivého posudku PhDr. K.. Dcéra na polícii iba opakovala slová matky, ktoré jej matka vsugerovala. Otec namietal aj to, že súd prvej inštancie sa odvolala na psychický stav maloletej, pričom podľa neho nič nebránilo súdu položiť jej ním navrhnuté otázky. Takýmto neúplným výsluchom dcéry bolo vážne porušené jeho základné právo na spravodlivý proces, pričom je už dva roky diskriminovaný len na základe predsudkov, že tyranom môže byť len muž. Pritom v ich manželstve bola vždy dominantnou bývalá manželka, čo ticho znášal, kým sa fyzicky a aj psychicky nezrútil. Dcéra je v puberte, tručuje, býva s matkou, preto je citovo vydieraná a manipulovaná matkou, ktorá si nevedomuje ako škodí dcére. Zdôraznil, že za stresy doma nesie zodpovednosť najmä navrhovateľka, ktorá nie je ochotná žiť spolu bez hádok a nie je ochotná sa ani slušne rozviest'. Roky finančne zabezpečoval rodinu, cestoval stovky kilometrov kvôli práci, ale ona mu nikdy nepripravila na cestu olovrant, oblečenie, o všetko som sa musel starať sám a nezhody medzi ním a matkou nie sú dôvodom na zákaz styk medzi ním a dcérou, ktorú má rád, a o ktorú sa vždy staral podľa najlepšieho vedomia a svedomia. Na základe vyššie uvedených skutočností žiada zrušiť úplný zákaz styku s dcérou a obnoviť komunikáciu podľa možnosti aspoň elektronickými prostriedkami nech sa dcéra prostredníctvom mobilu cez Viber sama presvedčí, kde a ako žije, ako sa správa, ak má hypotetické obavy z jeho možného správania sa.

11. Po zverejnení termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia v predmetnej veci otec elektronicky doplnil svoje odvolanie podaním doručeným súdu dňa 27.4.2022, podľa ktorého žiadal zmeniť rozsudok vo výroku IV. tak, že je oprávnený sa stretávať s maloletou každý páry týždeň v roku vo štvrtok od 14.00 do 15.00 hod. na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny za prítomnosti pracovníka ÚPSVaR, resp. psychológa ÚPSVaR, alternatívne v tejto časti zrušiť rozsudok a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Opätovne spochybnil závery znaleckého posudku č. 9/2020 vypracovaného znalkyňou PhDr. V. K. s tým, že doložil súdu odborné vyjadrenie k tomuto znaleckému posudku vypracované PhDr. P. K., PhD. J. XXX B. zo dňa 25.4.2022 a zdôraznil, že z tohto odborného vyjadrenia jednoznačne vyplýva, že znalecký posudok má nízku validitu a reliabilitu a nespĺňa odborné kritériá znaleckého posudku a z metodologického hľadiska znalkyňa nedodržala štandardné vedecké postupy a najmä neodôvodnila svoj postup a nepreukázala kauzálnu súvislosť medzi meraniami a zadanými úlohami od zadávateľa. Znalecký posudok preto trpí rozpormi a odbornými pochybeniami, ktoré majú za následok, že nespochybniteľne nemôže byť relevantným dôkazom v konaní.

12. Ďalšie vyjadrenia vo veci podané neboli.

13. Výroky rozsudku súdu prvej inštancie I., II., V. a VI. odvolaním napadnuté neboli, nadobudli právoplatnosť, preto neboli predmetom preskúmania v odvolacom konaní (§ 367 ods. 2 CSP).

14. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

15. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

16. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

17. Podľa § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonali, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonali ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

18. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

19. Podľa § 389 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak c) súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonali navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

20. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch (III. a IV. výrok) spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z § 65 a § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, v súlade s § 191 ods. 1 CSP vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci, v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie vo výroku o zákaze styku otca s maloletou (IV. výrok) presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje, okrem výroku o určení vyživovacej povinnosti otca na maloletú (III. výrok), v ktorej časti sa rozhodnutie súdu prvej inštancie javí predčasné a nepresvedčivé.

21. Odvolací súd z predloženého spisu zistil, že navrhovateľka podala návrh na rozvod a úpravu rodičovských práv a povinnosti k maloletej M., ktorú žiadala zveriť do jej osobnej starostlivosti a otcovi uložiť povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 50 Eur mesačne, styk žiadala neupravovať a náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov neurčiť. Z obsahu spisu je zrejmé, že starostlivosť o maloletú a jej výživu zabezpečuje matka, ktorá uhrádza aj výdavky na plnoletého syna T., ktorý študuje na vysokej škole v K.. Otec na výživu maloletej prispieva len sumou určenou nariadeným neodkladným opatrením- uznesením Okresného súdu Košice I sp.zn: 41C/61/2020, t.j. v výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa. Nad rámec toho otec na maloletú ničím neprispieva. Uvedeným neodkladným opatrením bol zároveň zakázaný styk otca s maloletou, otcovi bolo zakázané kontaktovať maloletú a priblížiť sa k maloletej na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že je vedené trestné konanie na základe obžaloby podanej Okresnou prokuratúrou Košice I na obvineného - otca maloletej pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), b), odsek 3 písmeno d) Trestného zákona s poukazom na §138 písm. b) a písm. j) Trestného zákona. V konaní o rozvod a úpravu rodičovských práv a povinnosti k maloletej M. rozhodnutím Centra právnej pomoci, Kancelária Košice číslo spisu: KaKE 5249/2021 zo dňa 30.3.2021, na základe § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. v spojení so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní a v spojení s Organizačným poriadkom Centra právnej pomoci, bol manželovi (otcovi maloletej) priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci a na jeho zastupovanie bol určený advokát JUDr. Milan Kuzma.

22. Nad rámec správnosti dôvodov súdu prvej inštancie vo vzťahu k výroku IV. napadnutého rozhodnutia odvolací súd uvádza, že otec maloletej v odvolaní neuviedol žiadne relevantné skutočnosti alebo argumenty, ktoré by dôvodne spochybňovali správnosť napadnutého rozhodnutia vo výroku, ktorým okresný súd zakázal styk otca s maloletou. Primárnym kritériom vo všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa detí musí byť vždy najlepší záujem dieťaťa, ktorý podľa Európskeho súdu pre ľudské práva sa skladá z dvoch zložiek. Na jednej strane vyžaduje udržiavanie väzieb dieťaťa s jeho rodinou, avšak na druhej strane rodičom nemôže byť podľa čl.8 Dohovoru umožnené uplatňovať opatrenia, ktoré by mohli poškodiť zdravie alebo vývoj dieťaťa. V priebehu konania maloletá, ktorá vzhľadom na svoj vek a rozumové schopnosti je schopná jednoznačne formulovať svoj názor, tento aj zreteľne vyjadrila, v zmysle, že nechce sa s otcom stretávať, poukazujúc na jeho správanie k nej, ako aj k ostatným členom rodiny (matke a bratovi). Uvedené nevhodné správanie v určitej podobe otec pripustil, avšak odôvodnil to svojou diagnózou - anankastickou poruchou osobnosti. Vo všeobecnosti však otec má za to, že s maloletou má dobrý vzťah, nakoľko maloletú nikdy neudrel, učil sa s ňou, staral sa o ňu, chodil s ňou na dovolenky, naučil ju bicyklovať, chodili sa lyžovať. Takého hodnotenie vzťahu, resp. hodnotenie vzťahu len na základe týchto kritérií, je príliš oklieštené, pretože uvedené otcom vymenované aktivity sú nevyhnutnými v rámci plnenia rodičovských práv a povinností a nemožno ich hodnotiť ako nejaký nadštandard. Argument otca, že maloletú nikdy neudrel, nemá výpovednú hodnotu v otázke posúdenia vzájomného kladného vzťahu rodiča a dieťaťa, uvedená skutočnosť má význam z hľadiska posudzovania, či dochádzalo k ubližovaniu, resp. týraniu dieťaťa. Otec namietajúc jeho nemožnosť prispievať na výživu maloletej uviedol a predložil o tom aj lekárskeho nálezu, že mu bola diagnostikovaná ďalšia diagnóza - porucha s bludmi, ktorá podľa ním predloženého Komplexného manažmentu pacienta s trvalými poruchami s bludmi vydaného Ministerstvom zdravotníctva SR má vážny dosah na schopnosť zárobkovej činnosti. Uvedené má však vážny dosah aj na posúdenie otázky styku s maloletou, berúc ohľad v prvom rade na najlepší záujem maloletej. Pretože citujúc z tohto otcom predloženého materiálu: „v extrémnych prípadoch, keď sekundárne patologické poruchy konania motivované perzistenciou bludov vedú k dlhodobému konaniu ohrozujúceho pacienta, či jeho okolie,...“.

23. Námietky, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva, z akého dôvodu ho súd považuje za hrozbu pre maloletú, sú nepresvedčivé, nakoľko v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie v bode 57 zreteľne a jednoznačne definoval správanie otca, ktoré je dôvodom jeho nebezpečnosti pre maloletú. Rovnako nemožno súhlasiť ani s tvrdením otca, že zákaz styku s dcérou môže mať trvalé a nenapraviteľné následky na ich vzájomný vzťah, pretože práve ich súčasným nestretávaním sa bude maloletej vytvorený priestor vyliečiť sa zo psychických traum, ktoré boli správaním otca maloletej dlhodobo spôsobované, čím možno predpokladať, že dôjde k zastaveniu ďalšej deštrukcii vzťahu medzi nimi. Aktuálne, od kedy bol styk neodkladným opatrením zakázaný, teda odkedy už maloletá nie je vystavená kontaktu s otcom, dochádza k stabilizácii jej stavu.

24. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, že otcom navrhované ďalšie znalecké dokazovania a vypočúvania by rozhodne neboli v najlepšom záujme

maloletej, ktorá potom čo otec na začiatku podal trestné oznámenie na matku za týranie, a ktoré oznámenie nakoniec viedlo k trestnému stíhaniu samotného otca, voči ktorému bola podaná Okresnou prokuratúrou Košice I obžaloba pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby, bola podrobená výsluchom, psychologickým vyšetreniam, znaleckým dokazovaniam v trestnom konaní a vypočutá bola aj v tomto civilnom konaní. Maloletá opakovane vyjadrila svoj názor a jednoznačnú vôľu nebyť nútená stretávať sa s otcom, vzhľadom na jeho správanie počas ich spoločného byvania. Rovnako sa vyjadrila k zlepšeniu jej stavu potom, čo už s otcom nie je nútená bývať v spoločnej domácnosti, stretávať sa. Vzhľadom na vek dieťaťa, jej vyjadrenia, výsledky z jej vyšetrení a záverov znalcov v trestnom konaní nebolo potvrdené, že by maloletá bola manipulovaná matkou. Znaleckým dokazovaním a psychologickým diagnostikovaním boli u maloletej zistené intelektové a rozumové schopnosti v pásme nadpriemeru, bola charakterizovaná ako osobnosť introvertovaná bez tendencie k sociálnej žiadúcnosti, bez sklonov k lživosti a skresľovaniu skutočnosti. Vzhľadom na uvedené nebol dôvod ďalšieho skúmania a hodnotenia ňou prejavenej vôle, ktorú prejavila aj na pojednávaní v tomto konaní. Odvolací súd nespochybňuje prezumpciu neviny, ktorú otec neustále vo svojich vyjadreniach zdôrazňuje, avšak u maloletej bolo preukázané, že jej bolo niekoľko rokov spôsobované psychické príkorie, smerujúce k jej utrpeniu, čo viedlo k tomu, že z otca má strach, pričom jeho správanie nie je ochotná ďalej znášať, kontakt s ním nechce ďalej udržiavať. Vo vzťahu k namietanému porušovaniu jeho práv tým, že maloletej počas výsluchu na pojednávaní neboli položené ním zostavené otázky, vychádzajúc z princípu proporcionality, kedy dlhodobo správaním otca dochádzalo k porušovaniu práv maloletej, táto námietka otca sa javí ako nedôvodná. Navyše nemožno ani neprihliadať na aktuálne prejavenu vôľu maloletej s otcom sa nekontaktovať. Rovnako správanie otca voči maloletej, ktoré spôsobilo, že maloletá otca odmieta, nemožno ospravedlniť ani jeho diagnózou, pretože z konania otca je zrejmé, že otec namiesto toho, aby sa snažil nájsť spôsob ako zlepšiť svoje správanie tak, aby nespôsoboval psychické utrpenie iným, neustále len poukazuje na jeho zlý zdravotný stav, na problémy ktoré mu z toho zdravotného stavu plynú, pričom sa u neho údajne objavujú nové a nové zdravotné problémy. Aktuálne mu bola počas hospitalizácie na psychiatrickej klinike stanovená ďalšia psychiatrická diagnóza, a to porucha s bludmi.

25. Odvolací súd vychádzajúc z uvedených skutočností, nakoľko sa stav maloletej stabilizoval potom, čo s otcom neudržiava žiaden kontakt a takýto stav si aktuálne maloletá želá zachovať, zohľadňujúc vôľu maloletej, s ohľadom na jej najlepší záujem, dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne rozhodol a na správnosti jeho záverov nič nezmenilo ani otcom doložené odborné vyjadrenie z 25.4.2022 (ak styk otca s maloletou, ako aj možnosť otca kontaktovať maloletú, zakázal). Preto odvolací súd IV. výrok rozhodnutia napadnutého odvolaním otca podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

26. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Podľa ods. 4 citovaného ustanovenia, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Podľa ods. 5 citovaného ustanovenia výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

27. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

28. Odvolací súd v otázke vyživovacej povinnosti sa nestotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorý otcovi určil povinnosť prispievať na výživu maloletej vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na § 75 ods. 1 Zákona o rodine a z neho vyplývajúcu zásadu potenciality príjmov, v zmysle ktorej má súd okrem inej povinnosť prihliadať aj na zjavne nevyužitú schopnosť povinného rodiča. Pri rozhodovaní o výživnom je rozhodujúci príjem, ktorý by rodič reálne mohol dosahovať a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje, pretože princíp potenciality príjmov má prednosť pred princípom fakticity. Potencionálny príjem nie je to, čo povinný skutočne zarobí, ale to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav,

kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a tiež situáciu na trhu práce. V danej veci otec predloženou argumentáciou o dôvodoch zníženia jeho oficiálnych príjmov, presnejšie úplného výpadku jeho príjmov zo zdravotných indikácií nepresvedčil odvolací súd, že tieto by mali až tak podstatný vplyv na jeho potencionálne schopnosti plniť si vyživovaciu povinnosť v rozsahu primeranom veku a potrebám maloletej. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie nesprávne vychádzal len zo skutočného (faktického) príjmu otca, nakoľko mal vychádzať z potencionality príjmov otca, teda posúdiť jeho schopností a možností uplatniť sa na trhu práce a schopnosť zvýšiť si svoj príjem pri zvolení aktívneho prístupu. Súd prvej inštancie pri určení vyživovacej povinnosti otca na maloletú vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa vychádzal zo skutočnosti, že otec spĺňa zákonom stanovené podmienky na priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, a to stav materiálnej núdze (je práceneschopný, bez akéhokoľvek príjmu, nepoberá žiadne sociálne ani štátne dávky). Uvedený postup súdu prvej inštancie nie je správny, pretože kým pri posudzovaní nároku na poskytnutie právnej pomoci sa skúma splnenie podmienok na priznanie tohto nároku podľa zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov, inštitút vyživovacej povinnosti je výlučne upravený zákonom č. 36/2005 Z.z. o rodine a pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti je potrebné postupovať podľa ustanovení uvedeného zákona bez ohľadu na to, či povinnému rodičovi bol alebo nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je totiž ich zákonná povinnosť trvajúca do času kým deti nie sú schopné samé sa živiť, a to bez ohľadu na to, či povinný rodič má alebo nemá príjem, pričom výživné má prednosť pred všetkými inými výdavkami rodičov.

29. Súd prvej inštancie odôvodnil výšku určeného výživného aj tým, že rozhodnutím Sociálnej poisťovne po posúdení zdravotného stavu otca mu bola určená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 30%. Pričom v súvislosti s týmto rozhodnutím Sociálnej poisťovne, matka tiež namietala, že súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, že zníženie pracovnej schopnosti otca je len v rozsahu 20-30%, o čom predložila rozhodnutie Generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne zo dňa 29.3.2021, ktorý odvolanie otca proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ústredie vo veci zamietnutia žiadosti o invalidný dôchodok v celom rozsahu zamietol a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie, ktorým bola zamietnutá žiadosť otca o invalidný dôchodok a určená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 30%. Rozhodnutie Sociálnej poisťovne o posúdení žiadosti o invalidný dôchodok, však nie je pri rozhodovaní o výške vyživovacej povinnosti rodiča na maloleté dieťa rozhodujúce. Uvedené rozhodnutie je významné len z hľadiska zisťovania a posudzovania, či otec je schopný vykonávať zárobkovú činnosť a tým dosahovať príjem. Avšak proti tomuto rozhodnutiu Sociálnej poisťovne podal otec správnu žalobu, konanie je vedené na Krajskom súde v Košiciach pod sp.zn: 8Sa/15/2021 a doposiaľ o žalobe ešte nebolo rozhodnuté.

30. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie mal vo vzťahu k možnostiam a schopnostiam otca plniť si vyživovaciu povinnosť k maloletej postupovať v súlade s princípom potencionality vyplývajúcim z ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ktoré rozšírilo východiská zisťovania a posudzovania možností, schopností a majetkových pomerov rodičov aj o zisťovanie takzvanej potencionality príjmov. Súd je povinný prihliadať aj na zjavne nevyužitú schopnosť povinného rodiča. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti preto nie je smerodajné, aký príjem rodič v skutočnosti dosahuje, alebo či vôbec pracuje, ale to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a podobne. Následkom princípu potencionality (ak sa nepreukáže ospravedlniteľný dôvod) je skutočnosť, že súd pri určovaní výšky výživného vychádza z potenciálneho príjmu, t.j. príjmu pred zmenou zamestnania, príjmu, aký by dosahoval vo vyššie ohodnotenej pozícii, z príjmu, ktorý dosahoval pred rozviazaním pracovného pomeru, prípadne z majetkových pomerov, aké by obsahovali predmetné majetkové podstaty predtým, než sa vzdal majetkového prospechu. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že žiaden účinný zákon v Slovenskej republike nezakotvuje povinnosť pracovať a ani právo, resp. povinnosť pracovať v odbore, v ktorom je osoba vyučená, prípadne pracovať na pozícii alebo v zamestnaní zodpovedajúcom predstávam povinného rodiča. Každý rodič má ale povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojich detí, a teda usmerňovať svoje pracovné a životné aktivity tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti k deťom nebolo ohrozené. Každý rodič si musí uvedomovať svoju rodičovskú zodpovednosť a primerane tomu prispôbiť i svoj osobný život, a teda vynaložiť zvýšené úsilie na dosiahnutie adekvátneho príjmu na zabezpečenie odôvodnených potrieb všetkých vyživovaných osôb. V posudzovanom prípade je nepochybne, že otec vzhľadom na svoj vek, dosiahnutý stupeň vzdelania a jeho zameranie, pracovné skúsenosti, jazykové znalosti a dopyt na trhu práce v danej oblasti, v ktorej pracoval do roku 2017, keď ako sám tvrdil

mal možnosť dosahovať príjem do 3.000 Eur, aktuálne aj napriek jeho zdravotným problémom, má možnosť vykonávania práce, vzhľadom na vysoký dopyt po zamestnancoch s takýmto zameraním, a to aj na skrátený pracovný úväzok. Prípadne môže si založiť živnosť, kedy si vie sám určovať množstvo práce a svojim prípadným zdravotným obmedzeniam prispôbovať výkon práce z hľadiska miesta výkonu, času a rozsahu. Odvolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné zdôrazniť aj skutočnosť, že otec anankastickou poruchou osobnosti, ktorou okrem iných chorôb odôvodňoval svoju pracovnú neschopnosť, s veľkou pravdepodobnosťou vzhľadom na jeho správanie v tom čase, trpel už aj v čase, keď ešte pracoval a dosahoval príjem (t.j. pred rokom 2017, od kedy je práceneschopný). Teda uvedená porucha nemohla spôsobiť jeho pracovnú neschopnosť a ním odôvodňovanú nemožnosť prispievať na výživu maloletej nad rámec zákonného minimálneho výživného.

31. Otec množstvom predložených listinných dôkazov preukázal svoj zdravotný stav, avšak skutočnosť, že trpí tou ktorou chorobou, resp. bola mu diagnostikovaná daná porucha, choroba, ešte neznamená, že uvedené zdravotné problémy sú až takého charakteru, že by otcovi znemožňovali pracovať. Z pohľadu možnosti otca zabezpečiť si príjem pracou, je potrebné skúmať, či jeho zdravotné problémy mu objektívne znemožňujú pracovať. Objektívna nemožnosť dosahovať vyšší príjem, resp. v prípade otca dosahovať nejaký príjem zo zdravotných dôvodov, nebola v konaní pred súdom prvej inštancie skúmaná, či hodnotená. Súd prvej inštancie sa zameril len na faktický príjem otca, ktorý je toho času nulový.

32. Vzhľadom k tomu, že súd prvej inštancie neúplne preskúmal majetkové pomery otca z hľadiska potenciality jeho príjmov, nevykonával dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu veci, vec nesprávne právne posúdil, preto odvolací súd III. výrok rozsudku podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, nakoľko rozsah dokazovania, ktorý je potrebné vo veci vykonať, nie je účelné doplniť odvolacím súdom.

33. Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 zák. č. 160/2015 Z.z.)

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je : a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP). Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania.